

מן התלמוד

סדר נשים, מסכת סוטה, דף מ'

ואמר רבי אבהו: מריש הוה אמינא עינוותנא אנא. כיון דחזינא ליה לרבי אבא דמן עכו, דאמר איהו חד טעמא ואמר אמוריה חד טעמא, ולא קפיד - אמינא לאו עינוותנא אנא.

6 עינוותנא אנא - אני עניו
חזינא ליה - ראיתי אותו
חד טעמא - טעם אחד

הסבר: רבי אבהו אומר שבתחילה חשב על עצמו שהוא עניו. אולם אז ראה את רבי אבא מעכו, שכאשר היה דורש, היה לפעמים המתורגמן שלו אומר דברים שונים על דעת עצמו, ורבי אבא לא הקפיד עליו. כאשר ראה זאת רבי אבהו, אמר על עצמו שלעומת רבי אבא עדיין אינו עניו באמת.

על המפה

קהילת קרקוב

החל מהמאה ה-14 הייתה קהילת קרקוב אחת הקהילות היהודיות החשובות באירופה. בשנת 1495 גורשו היהודים מקרקוב לעיר סמוכה שנקראה קז'ימייז', שבהמשך הפכה לשכונה של קרקוב, ורק במאה ה-19 הותר להם להתגורר בכל רחבי העיר. הרמ"א, רבי משה איסרליש, נולד ופעל במקום, ושם חיבר את "המפה" שלו על ה"שולחן ערוך". בשנת 1553 נבנה בית כנסת הרמ"א הקרוי על שמו. בשנת 1534 הוקם בעיר בית דפוס עברי. לפני מלחמת העולם השנייה גרו בקרקוב וסביבותיה כ-65,000 יהודים, שרובם נספו בשואה. קהילה יהודית המשיכה להתקיים בעיר גם לאחר השואה, אך הלכה והתמעטה.

ציור דיוקנו של רבי משה איסרליש המכונה הרמ"א חיבר את המפה על השולחן ערוך. ויקיפדיה

סדר נשים | מסכת סוטה ל"ט-מ"ה
פרשת בהר-בחוקותי | ט"ז-כ"ב באייר תשפ"ג (13-7 למאי 2023)

ל"ג בעומר שמח!

דף ל"ט: מדוע הפוהנים נוטלים ידים?

התלמוד מלמדנו כי לפני שהפוהנים עולים לדוכן כדי לברך הם צריכים לטול את ידיהם, וכוהן שלא נטל את ידיו אינו ראוי לברך ברכת כוהנים. הלכה זו נלמדת מן הפסוק בתהילים: "שאו ידכם קדש וברכו את ה'" - תנודשו את ידיכם בנטילת ידים כפי שהיו הפוהנים עושים בבית המקדש, ורק אחר כך "ברכו את ה'". ומי נוטל לכוהנים את ידיהם? הלויים! זכר לך שגבית המקדש הלויים שירתו את הפוהנים.

דף מ': ענוותנותו של רבי אבהו

התלמוד מספר מעשה מופלא על רבי אבהו, שהיה אמוץ מתלמידיו של רבן יוחנן, והוא היה ראש ישיבה בקיסרין. באותה תקופה היו "מתורגמנים", שהיו עומדים ליד הרב ושומעים ממנו את דברי התורה, ואומרים אותם בקול לכל הקהל. פעם אחת אשתו של המתורגמן של רבי אבהו אמרה לאשתו של רבי אבהו: דעי לך שבעלי יכול לדרוש לבד לציבור ואינו צריך את בעלך כדי לדעת מה לומר לציבור, והוא מתכופף כדי לשמוע את הדרשה מבעלך כדי לכבד אותו.

כששמע רבי אבהו את הדברים אמר לאשתו: מה זה משנה מה שהיא חושבת? העיקר שאני והמתורגמן עושים את רצון הקב"ה ומרבים כבוד שמים בעולם.

פעם אחת רצו החכמים להעמיד את רבי אבהו כראש עליהם, אך הוא ראה שתלמיד חכם בשם רבי אבא מצוי בעניית קנשה ובעלי חובות רודפים אחריו, ולכן הוא ויתר על המשרה הרמה כדי שימנו את רבי אבא ומן המשכורת שייקבל יוכל לפרוע את חובותיו.

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	ניו יורק:
כניסת שבת: 18:52	כניסת שבת: 19:43
יציאת שבת: 20:07	יציאת שבת: 20:50

ישראל ת"א:	גרמניה:
כניסת שבת: 19:07	כניסת שבת: 20:25
יציאת שבת: 20:10	יציאת שבת: 21:57

חברותא

מתפלפלים

לפניכם אירוע שעורר דיון סוער:

ילדי השכונה התארגנו למדורת ל"ג בעומר. הם אספו עצים, ומצאו מקום טוב וגדול לעשות בו את המדורה הגדולה שלהם. אלא שהמקום הזה נמצא די סמוך לבנייני מגורים, שאליהם יגיע העשן מהמדורה הגדולה. העניין הזה עורר ויכוח סוער בין ילדי השכונה.

מצד שני:

חלק מהילדים טענו שזה בסך הכל אירוע של פעם בשנה, שהרי לא כל יום ל"ג בעומר. העשן בסך הכל מתפזר לכל עבר, וגם אם תהיה הפרעה לשכנים - היא תהיה קלה, למשך זמן קצר ולא משמעותית.

מצד אחד:

חלק מהילדים טענו שזה לא ראוי ולא מוסרי לעשות את המדורה במקום הקרוב לבנייני מגורים. יכול להיות שהעשן יגרום נזק וסבל לחלק מהתושבים הגרים בסמיכות. זה לא מכובד לקיים מנהג של מדורה במחיר של פגיעה באיכות החיים ואולי גם בבריאות של השכנים.

וא...
עצתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפלפלתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

★ | מן ההסטוריה

"המפה" על ה"שולחן ערוך"

"המפה" הוא פירושו של הרמ"א על ה"שולחן ערוך", שנקרא כך משום שהוא מצטרף אליו כמו מפה על שולחן. בהקדמת פירושו כותב הרמ"א שהחל לכתוב ספר פסיקה מקיף שיסכם את כל ההלכות המעשיות, אולם כאשר גילה שרבי יוסף קארו כבר הקדים אותו וכתב את ה"שולחן ערוך", גזז את ספרו כדי לא להרבות מחלוקות. במקום זאת כתב את פירושו כהגהות על ה"שולחן ערוך", בהן הוא מציין את מנהגיהם השונים של יהודי פולין ומכריע לפעמים נגד ה"שולחן ערוך". בפסיקתו הסתמך הרמ"א רבות על בעלי התוספות ועל ספרי מנהגים קדומים. ה"שולחן ערוך" ו"המפה" התקבלו ברוב קהילות ישראל, פוסקים רבים התבטאו כלפיהם בהערצה, והחת"ם סופר אמר על כך: "ובני ישראל יוצאים ביד רמ"א".

"שולחן ערוך" יחד עם הגהות "המפה" (בכתב רש"י)

הצטרפו למאות אלפי לומדי הדף היומי, פתחו שיעור שבועי אצלכם בקהילה

כל קהילה שתצטרף, תקבל את העלון השבועי עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה בחינם עד פתח הבית! לרישום סרקו את הקוד.

לומדי התלמוד הישראלי - בית ספר 'עציון', תל אביב

חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

הספר "דרכי משה" שכתב הרמ"א

"דרכי משה" הוא חיבור שכתב הרמ"א במאה ה-16, לפי סדר הספר ארבעה טורים. בחיבור התכוון לסכם את כל התשובות ההלכתיות החשובות ואת מקורותיהן במשנה ובגמרא. במהלך עבודתו הגיע אליו החיבור "בית יוסף" של רבי יוסף קארו, שנכתב במטרה דומה. הרמ"א חשש שעבודתו מיותרת, אך לבסוף ראה שיש בה עדיין צורך. פירוש ה"דרכי משה" מודפס בספרי ארבעת הטורים, בגרסה מקוצרת ובגרסה מלאה.

4260	3930	3880	3828	3728	3408		3340	2934		2883		2448	2448		2238	1948	0
																	
495 חתימת התלמי	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	352- הקמת המלכה	560- אסתר המלכה	422- חורבן ביהמ"ק ה-2 ועלמל בבל	חונות ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	דבורה הנביאה	מתן תורה	1311- יצירת מצרים	אפרים ומנשה	1521- בני במצרים	1812- אברהם אבינו / שרה	3760- בריאת העולם
מסורת העברית מסורת העברית																	

מספר תלמידי חינוך

4 מה הקשר בין הספר שהדמות מחזיקה לציור?

4. נפטר בל"ג בעומר וקבור בעיר קרקוב בפולין.

סדר נשים | מסכת סוטה, דף מ"א - מ"ה

דף מ"א: קריאת הכוהן הגדול בתורה בעל פה

במשנה נאמר כי ביום הכיפורים הכוהן הגדול היה קורא פסוקים מן התורה בבית המקדש, בשני מקומות שונים בתורה. את הפסוקים על יום הכיפורים הכתובים בפרשת "אחרי מות" קרא הכוהן הגדול מתוך ספר התורה, ופסוקים מפרשת פנחס העוסקים ביום הכיפורים הוא קרא אחר כך בעל פה.

מדוע בעל-פה? מדוע לא הוציאו שני ספרי תורה שכל אחד מהם מוכן לקריאה במקום אחר? התשובה היא כי עלולים לחשוב שמצאו טעות בספר התורה הראשון.

דף מ"ב: כוהן משוח מלקמה

התורה אומרת שצריך למנות כוהן מיוחד לענייני המלקמה. לפני שעם ישראל יוצאים למלקמה, הכוהן המיוחד מלמד את החז"לים הלכות שקשורות למלקמה. הוא גם היה מדבר לפני החז"לים ומחזק את ליבם ואומר להם שיבטחו בה' ולא יפחדו. מדוע הוא נקרא "כוהן משוח מלקמה"? מפני שהיו מושחים אותו בשמן המשחה שעשה משה רבנו, כפי שהיו מושחים כוהן שהתמנה לכוהן גדול. לכן הוא נקרא "כוהן משוח" - כוהן שנמשח בשמן המשחה, "מלקמה" - עבד המלקמה.

דף מ"ג: פירות עורלה

פירות הגדלים בעץ חדש, במשך שלוש שנים אסור לאכול מהם, והם מכונים "פירות עורלה". בשנה הרביעית כבר אפשר לאכול מן הפירות אך יש להם קדושה מסוימת וצריך לאכול אותם בירושלים בלבד. פירות השנה הרביעית מכונים "נטע רבעי". מן השנה החמישית ואילך אפשר לאכול את פירות העץ בכל מקום בלא כל הגבלה.

דף מ"ד: עגלה ערופה

התורה אומרת, שאם נמצא אדם מת בדרך שבין שתי ערים, ואין יודעים מי הרג אותו - יוצאים זקני בית הדין הגדול אל המקום שבו נמצא ההרג ומוודים מי העיר הקרובה ביותר אליו. אחר כך מביאים עגלה, אותה עורפים ליד נחל, ואז קוברים את העגלה. חז"ל דרשו דרשות אחדות מן הפסוקים המורים על מצות עגלה ערופה ואנו נלמד אחת מהן. כך נכתב בפסוק בפרשת 'כי תצא': 'כי ימצא חלל באדמה אשר ה' אלהיך נתן לך לרשתה נפל בשדה לא נודע מי הפהו'. מפסוק זה למדו חז"ל כי רק אם המת נמצא על פני הקרקע יש לקיים מצות עגלה ערופה, אך אם המת נמצא בתוך גל אבנים - אין לקיים מצות עגלה ערופה. זאת לומדים מן הנאמר בפסוק 'כי ימצא חלל באדמה' - דוקא באדמה ולא בגל אבנים.

דף מ"ה: מצות שכחה

ישנה מצוה חשובה הנקראת "מצות שכחה" - בעת הקציר היבול אוספים את התבואה עומרים-עומרים, ובסוף היום אוספים את העומרים. אם שכחו עומר אחד ודילגו עליו, אסור לחזור לקחת אותו והוא שייך לעניים.

דבר תורה פרשת בהר בחוקות

במבט חיצוני, נראה כי מצוות שמירת קרקעות, המובאת בתחילת פרשתנו, מחלישה את האחיזה של עם ישראל בארצו. ידועים דבריו המפורסמים של טרומפלדור כי דווקא במקום בו תחרוש המחרשה שם יעבור הגבול, ואם כן, הפסקת העבודה למשך שנה שלמה עלולה דווקא לפגוע בקשר שבין ישראל לארצו. אולם, ההיפך הוא הנכון, **ודווקא השמירה מעבודה בשנה זו מחזקת את ישראל בארצו**. הזכות היסודית והקשר השורשי ביותר של ישראל לארצו לא נובעים רק מהמלחמות שנלחמו כאן או מההיסטוריה של הדורות הקודמים בארץ. בראש ובראשונה זכותנו כאן מכוח הברית וההבטחה של הקב"ה לאבותינו כי זו הארץ לה נזכה ובה נחיה. **בעזיבת עבודת האדמה בשנת השמיטה אנו מצהירים כי אנו מאמינים ש"לה" הארץ ומלואה,** ומכוח זה הוא שהקנה והבטיח לאבותינו את הארץ. לכן, ככל שנגביר את אמונתנו כי לה' הארץ, כך נחזק את אחיזתנו בה מכוח הברית וההבטחה וכך נהיה יותר שייכים וזכאים לה.

חידה!

זהו את המילים הבאות:

1. היא קשורה גם לפירות וגם לברית המילה

2. היא נמצאת בפה, והיא גם שפה

3. היא מבטאת לקיחה, וגם לידיים עושים אותה

4. מסיעים בה תינוקות, ולפעמים עורפים אותה

(טלזח 'טלזח 'טלזח 'טלזח 'טלזח)

שאלות השבוע

- מי נוטל את ידיהם של הכוהנים לפני הברכה?
- מה תפקידו של כוהן משוח מלחמה?
- לאחר שנוטעים עץ, כמה זמן צריך לחכות עד שמותר לאכול את פירותיו?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים. *בפיקוח רואה חשבון

